

Mahmyt Gaznalynyň Hindistan ýörişi we hudaýýoly aýdyşynyň hekaýaty

Category: Halk döredijiliği we rowaýatlar, Kitapcy
написано kitapcy | 23 января, 2025

Mahmyt Gaznalynyň Hindistan ýörişi we hudaýýoly aýdyşynyň hekaýaty MAHMYT GAZNALYNÝŇ HINDISTAN ÝÖRIŞI WE HUDAÝÝOLY AÝDYŞÝNYŇ HEKAÝATY

Türkmen taryhynyň sahypalaryna ady altyn harplar bilen ýazylan beýik sultanlaryň biri hem Mahmyt Gaznalydyr. Ol yslam taryhynda ilkinji bolup **sultan** titulyny göteren hökümdardyr. Bir gezek sultan hindileriň üstüne eden ýörişleriniň birinde duşmanyň san taýdan has köpdüğini görüp, dileg-doga etmäge durýar we hudaýýoly aýdýar. Ol eger bu söweşde ýeňiş gazansam gazanylan ähli oljany, altyn-kümüşleri garyp-gasarlara, ýetim-ýesirlere paýlaryn diýip niýet edýär. Uruş türkmenleriň peýdasyna tamamlanýar. Ýeňiş gazanansoň ýüregi suwlanan hökümdar aýdan sadakasyny bermäge ikirjiňlenen ýaly edýär we bir diwana geňeşýär. Diwananyň beren jogaby soltany oýlandyryp taşlaýar.

■ Mahmyt Gaznalynyň Hindistan ýörişi

Sultanlar soltany Mahmyt Gaznaly hindilere garşı gaza edende, duşman goşunlarynyň aşa köplüğini görüp, aljyrajak bolupdyr. Onsoň sultan "Eger bu goşuny yeňibilsem ele düşen ähli oljamy garyp-gasarlara paýlaryn" diýip niýet edýä. Uruş guitarýar. Mahmyt sultan ýeňiş gazanyp, ummasyz olja edinýär.

Soltan dessine adamlaryndan birini çagyryp:

– Bu oljalary ýoksullara paýlaň. Çünkü söweş başlamanka men Allatalaganyň ýoluna sadaka aýtdym. Indi beren sözümi ýerine ýetireýin – diýýär. Töweregindäkiler nägile bolýar:

– Şunça baýlygy, şunça altyn-kümşि ezenegini agdyryp ýören
bäş-on sany garyba paýlap bormy, heý-de? Bulary esgerleriňe
paýlap ber, şat bolsunlar, duşmana garşy hasam ruhlanyp,
söweše taýýar bolsunlar, ýa-da äkitdir hazynaña, bas beýläñe!

Soltan göwnüni bölüp başlaýar. Ol "beren sözümde durup, oljany
garyplara paýlasammyka, ýa-da emeldarlarymyň aydanyny
etsemmikä?" diýip ikirjiňlenip durýar. Edil şol wagtam Ebul
Hüseyín diýilýän akyllý-paýhasly bir diwana goşunyň ortasyny
kesip, geçip barýan eken. Mahmyt sultan ony gören badyna: "Hä,
bolaýdy şu! Şu diwanany ýanyma getirip, ondan soraýyn-la. So
näme diýse, şonam edeýin. Çünkü ol ne esgeri biler, ne
soltany. Aýtjak sözünü çekinmän-etmän aýdar goýberer" diýärde,
Ebul Hüseyíni ýanyna çagyryp, bolan ýagdaýy düşündirýär.
Diwana hökümdara:

– Soltanym, siz indi şu ýerde ikisinden birini ýerine
ýetirmeli bolýarsyňz. Eger galan ömrüňe Hudaýa işiň düşmez
öýtseň, alada etme-de bularyň aýdanyny ediber, aýdan
hudaýýolyň-da ýatdan çykar. Ýok, ýene bir gün wagt geler, Oňa
ýene işim düşer diýseň, onda bulara gulak asma, aýdan
hudaýýolyň ber-de dyn.

Görýäňmi, Allatagala saňa ýardam edipdir, işiňi şowladypdyr,
diýmek Ol öz paýyna düşeni edipdir. Ýeri, onsoň, indi seniň
paýyňa näme düşýär? Näme üçin beren sözünde duraňok?

Netijede Mahmyt Gaznaly oljanyň barsyny garyp-gasarlara
paýlapdyr. Sultan hem-ä şol gezekki Hindistan ýörişi bilen
hindileriň agramly böleginiň musliman bolmagyna sebäp
bolupdyr, hemem Hudaýa beren sözünü ýerine salypdyr.

@ Kitapçylar. Halk döredijiliği we rowaýatlar